

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS

Prenumerata:

Amerikoje ir užsieniuose
metams \$5.00
pusei metų 2.50

KELEIVIS

636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

KELEIVIS

Lithuanian Weekly
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1905
Address:
KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston 27, Mass.

NR. 14

SOUTH BOSTON, MASS., 1964 BALANDIS - APRIL 1

60-TIEJI METAI

"Keleivio" Telefonas AN 8-3071

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiro Numerio Kaina 12 Centų

Alaskoje bausis žemės drebėjimas

Pereitos savaitės gale įvyko iurpus žemės drebėjimas Alaskoje. Savo ploto apimtini bei padariniais yra tai retas toks bausis žemės prajovas. Skaudžiai nukentėjo Anchorage, Valdez, Kodiak ir kitų vietovių gyventojai. Iki šiol suskaičiuota arti 200 žuvusių. Apytikriai nuostoliai — 850 milijonų dolerių.

Žemės drebėjimas praeitą penktadienio pavakarę užtruko keturias minutes. Jo stiprumas, palyginus su numesta į Japonijos Hirošimos miestą atomine bomba, buvo gal net stipresnis smūgis. Drebėjimas pasikartoję sekundėmis, bet jau silpniau.

JAV nepripažįsta Lietuvos okupacijos

Anchorage, Valdez, Seaward, Kodiak ir kiti miestai atrodo kaip po baisaus bombardavimo. Žmonių ne tiek dau nukentėjo, nes Alaskos miestai maži (Anchorage 60,000, o kiti drebėjimo palietieji miestai turi vos po kelis tūkstančius gyventojų). 1906 m. per įvykusį žemės drebėjimą San Francisco mieste žuvo 452 žmonės, o 1960 m. Čilėje tokios nelaimės metu žuvo net 5,700 žmonių.

Prez. Johnson paskelbė Alaską didžios nelaimės padėtyje, ir todėl ji dabar turi teisę gauti federalinės valdžios pagalbą. Ten jau išskrido 162 gydytojai ir medicinos seserys, o Žemės ūkio departamentas siūnia maistą į nukentėjusias vietas.

Žemės drebėjimo būta tokio stipraus, kad jo sukeltos bangos Ramiajame vandenyne pasiekė net Kalifornijos krantus ir Honolulu salą, esančias už kelių tūkstančių mylių. Ir čia būta aukų. Havajų salų pakrantėse aštuoni žmonės buvo nušluoti bangos į jūrą ir prigėrė, o Kalifornijos uosto mies-

telis Crescent City dar skaudžiau nukentėjo — 11 prigėrė ir 15 sužeistų. Smarkiai nukentėjo ir kitos Ramiojo vandenyno pakrantės.

Gen. Mac Arthur kovoja su mirtimi

JAV pasididžiavimas, pasaulinio karo amžius, su laukus 84 metų amžiaus, generolas Mac Arthur po trijų sunkių operacijų karo ligoninėje Washingtono kovoja su mirtimi.

Jo vadovaujama kariuomenė po sunkių kovų įveikė Japoniją. Japonijos okupacijos metu generolo Mac Arthuro buvo vedama tokia sąlinka ir apdairi politika, kad JAV priešas Japonija virto nugalėtojo draugu ir Tokio miestas jį išrinko net garbės piliečiu.

Gen. Mac Arthuras taip pat sėkmingai vadovavo Korėjos karui. Iš ten dėl nepaklusnumo jis buvo prezidento Trumano atšauktas.

Jacksonville, Fla., iš negrų studentų de monstracijos buvo kilusios didelės riaušės. Yra sužeistų, suimtų, viena moteris nu šauta.

Sovietų saugumo "čistka"

Jau kuris laikas, kai Sovietų Sąjungos saugumo įstaigose eina "čistka." — tar-nautojų sijojimas, panašus į buvusias Stalino metais "čistkas."

Buvusi teisme Pentakovo byla, kurioje jis buvo pasmerktas mirti, ir saugumo aukšto pareigūno Nossenkos pabėgimas įvare susirūpinimo komunistinėse viršūnėse.

N. Chruščiovas tuoj pavarė iš tarnybos Lietuvos ir Kaukazo pabaisą policijos generolą Sierovą. Dabar Sovietų Sąjungos saugumo priešaky pastatytas buvęs Nikitos bendradarbis policijos generolas Ivanšutinas. Su jo paskyrimu ir prasidėjo plataus masto valymai.

Gen. Ivanšutinas yra saugume naujas žmogus. Jis tiksliai karo metu užfrontėje tarnavo policijos dalinyje, pavadintame "Smerč." Šis dalinys karo metu buvo didžiausia pabaisa, savo aukų žudymais ir kankinimais net pralenkęs garsiąją "čeką."

Kruvinos riaušės Jacksonville, Fla.

Jacksonville, Fla., įvyko rasiinės kruvinos riaušės. Policija, sužinojusi iš anksto, kad negrai ruošia demonstraciją, išpėjo jos neleidžiant ir pagrasino, kad imsis priemonių demonstracijai išsklaidyti.

Negrai, veik išimtinai pagauliai, to išpėjimo nepaisė. Prasidėjo demonstracija, virtusi riaušėmis, ypač, kai gatvėje buvo nušauta viena negrė moteris. Tada demonstrantai dar labiau įtūžo, ir 450 policininkų negalėjo jų išvaikyti. Buvo iššauktas kariuomenės dalinys, ir tvarka buvo atstatyta. Yra sužeistų, kurių dauguma baltieji. Daugiau kaip 200 negrų suimta. Tarp nukentėjusių yra keturi spaudos korespondentai. Jų automobiliai buvo padegtas.

Gražinti JAV karo lakūnai

I Rytų Vokietiją nuklydusio JAV pašauto lėktuvo 3 lakūnus sovietai jau grąžino amerikiečiams.

JAV lakūnai D. I. Holand ir M. J. Kessler buvo išlaikyti 17 dienų. Sužeistasis trečias lakūnas Welsh jau buvo grąžintas anksčiau.

Sovietų Sąjungos atstovai pradžioje apie tų lakūnų likimą nenorėjo nė kalbėti. Esą, tai Rytų Vokietijos reikalas, o be to, jie esą šnipai ir turi būti teisiami. Bet JAV atsakė nuo betkokių tuo klausimu derybų su Rytų Vokietijos pareigūnais, res Rytų Vokietijos valdžios JAV nepripažįsta.

Be to, JAV išpėjo Sovietų Sąjungą, kad, jei lakūnai nebus paleisti, tai teks aplamai peržiūrėti santykius su sovietais, nes lakūnai ne špionažo tikslu buvo įskridę į Rytų Vokietiją, o tik paklydę, ir Sovietų Sąjungai neturi pokio pagrindo ju teisti.

Po tokių griežtų išpėjimų sovietai galų gale nusileido ir lakūnus grąžino.

Kairiųjų partijų koalicija

Pietu Amerikos Čilės respublikos rinkimus į kongresą laimėjo kairieji — vietinių socialistų ir komunistų koalicija.

Ar ilgai tokia koalicija išsilaikys, tai parodys būsimi ruder s prezidento rinkimai. I prezidentus kandidatuoja ti du asmenys: vienas dešiniųjų sudarytos koalicijos remiamas, o kitas kairiųjų.

Rašytojų premija Mariui Katiliškiui

Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūros premija už 1963 metus paskirta Mariui Katiliškiui už jo knygą "Šventadienis už miesto".

Kovo 25 d. posėdžiavusią komisiją sudarė: J. Blekaitis, N. Mazalaitė, Pr. Naujo-kaitis, A. Nyka-Niliūnas ir A. Vaičiulaitis.

Marius Katiliškis yra vienas pačių iškiliausių mūsų tremties meto rašytojų. 1957 m. už jo knygą "Miskais ateina ruduo" jam buvo suteikta Lietuvių Enciklopedijos premija.

Dabar premijuotąją knygą galima gauti ir Keleivio administracijoje. Jos kaina \$5.

Šiomet Draugo romano premiją gavo Juozas Krilkauskas už veikalą "Mingauko nužudymas," o poezijos premiją — Kazys Bradūnas už "Sidabrines kamanas."

Luksemburgo (Europoje) kunigaikštienė Charlotte nutarė sosti užleisti savo sūnui Jean (kairieji). Ji yra jau 68 m. amžiaus ir savo kunigaistystėje viešpatavo jau 45 metus.

Prezidentas ragina galvoti visuomeniškai

Prez. L. Johnsonas atsilankė automobilių darbininkų unijos konvencijoje. Čia turėjo progą įsitikinti, kad organizuota darbininkija pritaria jo politikai. Jis kvietė darbininkus ir darbdavius galvoti visuomeniškai. Sakė, kad būtina šalyje pašalinti skurdą.

grįžta į JAV Ruta su tėveliais

Hollywoodo kino artistę Rutą Lee-Kilmonytę Lietuvos palydėjęs Los Angeles Herald Examiner korespondentas pranešė, kad Lietuvos valdžia buvo pasiruošusi sutikti atvykusią Kilmonytę šeimą pasimatyti su savo 84 metų senele. Senelė iš Daugų buvo atgabenta į Kauną. Korespondentas norėjęs kartu su Ruta vykti į Kauną, bet jam nebuvo leista. Ruta Lee į Kauną palydėjo valdininkai.

JAV advokatų sąjungos prezidentas Walter Craig, kuris išbėrė Jack Ruby gynėją adv. Melviną Belli už jo nesuderinamą su profesine etika elgesį minėto byloje. Belli dėl to įsiseidė ir pats pasitraukė iš advokatų draugijos.

Kauno "Tiesos" korespondentė M. Macijauskienė rašė, kad Ruta Kilmonytė su savo tėvais atsilankė Kaune, kur klinikose gydoma jų senelė. Čia ji esanti gerai prižiūrima ir laiminga. o New York Herald Tribune korespondentas pastebėjo, kad atsiskiriant su savaisiais senelė kartojusi: "Ne, ne, aš noriu su jumis."

Pasak M. Macijauskienę Ruta buvusi nuvesta į muziejų. Jai buvo parodytas ir Kauno IX fotras, kur įrengta hitlerinės okupacijos įvykdytų žiaurųjų paroda. Taip pat ji atsilankė Politechnikos instituto studentų liaudies arsamblio "Nemuno" repeticijoje ir turėjo progą pašokti su studentais.

Policijos vadas teisme

Mass. policijos vadas Frank Giles patrauktas teismo atsakomybėn. Jis kaltinamas įvairiais sukčiavimais. Pašalintas iš pareigų.

Atlantic City automobilių darbininkų unijos suvažiavime dalyvavo 700 atstovų ir 10 tūkstančių svečių, atėjusių išlaukusių prezidento pranešimo.

Prezidentas susilaukė višiško susirinkusiųjų pritirimo, kviesdamas šaly panaikinti skurdą. Jis ragino darbininkus ir darbdavius tartis dėl darbo sąlygų taip, kad būtų išlaikyta pusiausvyra tarp uždarbių ir gaminių kainų. Ragino taip pat nereikalausti tokių uždarbių, dėl kurių reikėtų gaminių kainas pakelti. Ant- raip, gali šalyje įvykti ūkinė smirinė padėtis yra gerar, net geresnė, negu bet kada buvo. Todėl yra būtina tą padėti išlaikyti.

Imonijos kompanijos trokšta senų pinigų. Padidėjusias gamybos išlaidas jos norėtų padengti gaminių kainų pakėlimu. Bet reikia saugoti bendrus visuomenės interesus. Taip mano ir unijų vadai.

Prez. Johnsonas, kalbėdamas automobilių darbininkų unijos susirinkime, palietė ir užsienio politiką.

Esą, nūdien karas yra neįmanomas. Užsienio politika turi būti kantri, susitarimų ir susipratimų dvasios vedama, ypač tokiame daugeliui naujų valstybių atsiradus. Jis tiki, kad ir su Panama nuomonių skirtumai busią išlyginti.

Rudenį Automobilių darbininkų unijos vadovybė pradės naujas derybas dėl sutarties pasirašymo.

Tos unijos vadas Reuther pareiškė, kad bus reikalaujama padidinti darbininkų atlyginimą (4.9%), pakelti pensijų fondo įnašus ir kad darbininkai dalyvaus imonijų pelną dalijantis.

Suomijos ambasadorius Švedijoje Sakari Tuomioja sutiko būti tarpininku Kipro ginče. Jo kandidatūra priimtina Anglijai, Graikijai ir Turkijai.

Tai leit. Harold Welch, kuris prieš kelias savaites skrido JAV mokomajame lėktuve ir per klaidą įskrido į Rytų Vokietijos teritoriją. Lėktuvą rusai nušovė, o trys joo skridę lakūnai nusileido parašutais. Leitenantas Welch buvo sužeistas, todėl rusai jį, nors ir dėsdami, paleido, o likusius du JAV vyriausybės vos prieš pačias Velykas "išprašė" paleisti.

Ką bolševikai giria ir ką nutyli

Yra žaunijančių, kad okupuotoje Lietuvoje ruošiami dideli lituanistiniai kadrai, lyg Nepriklausomybės metais tuo niekas būtų nesirūpinęs. Girdi, dabar Lietuvoje išplėstas lietuviškas švietimas kaip niekada ir kaip niekada dabar Lietuvoje paplitusi spauda ir knygų išleidžiama taip pat tiek daug kaip niekada.

Tai bolševikinės pasigyrimas tyčia paruoštu savu prierašiu, bet nutylima, ko esama seklyčioje. Taigi dirbtelkim, stabtelkim, pagaivokim.

Iš švietimo programos dabar išmesta beveik visa, kas primena Lietuvos praeitį, net jos geografiją. Tos pamokos įterptos į Rusijos istoriją bei geografiją. Tiesa Lietuvos istorijai yra parašytas atskiras vadovėlis, bet jis buvo tuoj sukritikuotas, nes idealizuoja Lietuvos praeitį. (Vadovėlis parašytas komunisto istoriko Jurginio).

Pavergtosios Lietuvos mokyklos neturi net savo originalaus aritmetikos vadovėlio: jis verstas iš rusų kalbos.

Lietuvių kalbos sąskaiton įbrukta rusų kalba, kaip antroji gimtoji kalba. Būtų dar suprantama, kad ji būtų dėstoma kaip Sovietų Sąjungos valstybinė kalba. Dabar okupantas savo kalbą bruka kitai tautai, kaip antrąją gimtąją kalbą. Tokia nesąmonė yra įmanoma tik Rusijoje.

Nepriklausoma Lietuva iš carinės Rusijos beveik nieko nepaveldėjo. O kas liko, tai pirmojo pasaulinio karo ugnyje sutirpo arba su žeme tapo sulyginta. Gyvulių nei pusės nepasiliko. Geras gyventojų trečdalis buvo beraščių. O bolševikų okupacija jau rado įgyvendintą privalomą pradžios mokslo ir, jau patys gyventojus surašinėdami, berado vos tik 120 tūkstančių beraščių.

Carinė Rusija buvo uždariusi Vilniaus universitetą. Gimnazijos veikė tik didesniuose miestuose. Bolševikų okupacija rado Lietuvoje beveikiančias 8 aukštojo mokslo mokyklas su 5,986 studentais vietoj senais laikais buvusių kelių šimtų. Gi visose mokyklose buvo 381,148 besimokantieji jaunuoliai, kuriuos mokė 10,268 mokytojai.

Carinė Rusija išlaikė Lietuvą 40 metų be savo spaudos. Gi spaudą atgavus, negalėjo išlaikyti dienraščiai dėl netinkamo pašto sutvarkymo ir dėl mažo lietuvių gyventojų skaičiaus miestuose. Lietuvos nepriklausomybės metais jau ėjo 5-7 lietuvių kalba dienraščiai. Jų trys ėjo du kartu per dieną.

Bolševikų okupacijos metais jie buvo uždaryti, ir dabar eina tik du lietuvių kalba spausdinami tos pačios vienos bolševikinės minties kantičkiniai dienraščiai.

Nepriklausomybės metais kasmet naujų knygų išdavė virš tūkstančio. Tiesa, tada nebuvo išleisti nei Lenino, nei Stalino raštai gausiu tiražu. O taip pat nebuvo leidžiami žymesnių komunistų pranešimai, kaip šiandien Nikitos Chruščiovo pasakytos kalbos ar nusičiaudėjimai 600 tūkstančių tiražu. Nebuvo nei komunistų partijos istorijos vadovėlio, kaip dabar jos išėina tūkstantiniais tiražais vis naujos laidos, nes, keičiantis "genialiams" vadams ir suktaui Kremliaus politikai, tenka keisti ir visą "istoriją", garbinti seniau nužudytuosius ir naujai išdinti "istorinius nuopelnus" valdžią užėjusiems.

Jei 1925 m., jau karo žaizdas užgydžius, arklių buvo 462,700, tai 1939 m. — 520,700. 1925 m. karvių turėta 665,500, o 1939 m. — 753,500. Iki 1925 m. Lietuvoje nebūta pieninių, gi 1940 m. kooperatiniais pagrindais suorganizuotų pieninių krašte veikė jau 179 su gausiu pieno surinkimo tinklu. Jos sumokėjo ūkininkams už pieną 44,597,000 litų per metus. Tokiais pat šuoliais pirmyn žengė ir pramonė bei amatai.

Taigi, Nepriklausomybės metais visas Lietuvos gyvenimas vietoje nestovėjo. Jeigu iki šių dienų Lietuva būtų išlaikiusi savo valstybinį gyvenimą, nėra jokios abejonės, kad ji būtų jau nepaprastai toli pažengusi įvairiose srityse. Be to, nei jos kultūra, nei jos švietimas bei mokslas

Kairėje naujasis Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius George E. Reedy, paskirtas atsiskaišio Pierre Salingerio (dešinėje) vietoje. Salinger stato savo kandidatūrą į senatorius iš Kalifornijos, bet kandidatų registracijos įstaiga jo prašymą atmetė, nes jis jau beveik 10 metų ten negyvenęs ir nelaikomas tos valstybės gyventoju. Jis skundžiasi teismui. Ką šis nutars, sužinosime.

Šalis, kur nekalti baudžiami

Lyg geležėlė radusi bolševikinę "Vilnius" negali atsidžiaugti dabar Klaipėdoje vaidinama byla asmenims, kurie kaltinami, esą išduodę prieš dvidešimt metų Skuodo apylinkėje 1.200 žmonių.

"Vilnius" Nr. 51 str. "Jie turi atsakyti už savo piktus darbus", be kita ko pasakyta ir tokia nesąmonė:

"Kai kurie kaltinamieji teisiniai, kaip kun. Jankauskas. Bet juk neįmanoma, kad kas norėtų teisti nekaltus. Kaltinimas žmonių žudymu yra rūstus. Už tai juk galima bausti mirčia, ir daug žudikų jau nubausti. Kas gi norės daryti tokį kaltinimą nenusikalčiusiam?"

Kaip laisvose šalyse yra visiems žinoma, jei kas patenka į kaltinamųjų suolą, tai dar nėra įrodymo, kad jis yra kaltas. Kaltinamasis turi teisę gintis, savo nekaltumą įrodyti. Čia teismas neskelbia kuriuos nors politinius sumetimais iš anksto numatytą bausmę, bet ieško tiesos, svarsto nusikalstamąją medžiagą ir aplinkybes. Teismui pirmiausia rūpi teisingumas ir įstatymai. O ne kurie kiti sumetimai. Čia teismas yra nepriklausomas, ir jokia valdžia ar partija negali jo sprendimo palenkinti savo naudai.

Be to yra šalis, jau iš seniau

nebūtų užterštas rusicizmu, komunistinės religijos ortodoksija, nereikalingo dėkingumo vergiškais linkiojimais prieš Maskvos botagą ir savęs žeminimu. Nebūtų Lietuvoje ir "placiosios tėvynės" valkatų, dabar ją užplūdusių moraliai ir medžiaginiai aplėsti. Lietuvių kalba nebūtų iš valstybinių įstaigų tyliai bet tolydžiai užjama, ir ji būtų skirta ne tik namų apyvokai, bet visam valstybiniams gyvenimui, visai lietuviškai kultūrai išreikšti.

Kogi rusai bolševikai dabar siekia Lietuvoje? Nėra jokios abejonės, kad to paties tikslo, kurio rusai siekė dar caro laikais.

Štai, 1903 m. buvęs Lietuvoje gubernatorius Sviatopolk-Mirski įteikė caro valdžiai raštą, kuriame buvo tarp kitko šitaip samprotaujama:

"Yra svarbu rusams laikyti savo globoj lietuvių tautišką kilimą, kursai sprūstę sprūsta iš vyriausybės rankų. Bijotis, atgyjant lietuviams, kokio nors pavojaus rusų viešpatystės reikalams visai nėra ko. Lietuviai neturi istorinės praeities. Taigi dėl to ateitis šitos nedidelės tautos yra nutarta: sutirpti Rusijos gyventojų minioje."

Iš tikrųjų gi, lietuviai turi daug gražesnę istorinę praeitį už pačius rusus, bet tą praeitį ir šiandien bolševikai nori ištrinti iš žmonių atminties ir net rimtų istorijos mokslo knygų, nes ji kenkia rusifikacijos pastangoms.

Šiandien visi daviniai rodo, kad tos pačios generalgubernatoriaus kunigaikščio Sviatopolk-Mirskio sampratos ir politikos laikosi ir raudonasis Kremlius bei jo "gubernatoriai" ir dabartinė pavergtoje Lietuvoje.

riai, na, o tie "Vilnius" minimi teismai juk neklysta...

Šiandien "teisingųjų" sovietinių teismų šie nuteistieji jau keliama iš numirusių, rehabilituojami ir aukštintami kaip buvę didvyriai. Kodėl? Juk Sovietijoje, anot "Vilnius", — "kas gi norės daryti kaltinimą nenusikalčiusiam?" O kur dar tokie teismų numarintieji, kaip Bucharinas, Kamenėvas, Radekas ir panašūs? Kokia garantija, kad Sovietijoje ir jų vieną dieną nereikės su orkestru kelti iš kapo? Kokia garantija, kad vieną kurį naktį neteks teisingumo ir liaudies gerovės vardan prie duobės krašto statyti paties dabartinio "neklaidingojo" Nikitos, o iškasti iš žemės tuos, kuriuos jis ten palaiduos?

Sovietų Sąjungoje viskas galima, ir jos teismų sprendimai mūsų jau nestebina, nes jau per daug esame matę sovietinio "teisingumo" pavyzdžių.

Mes net neabejojame, kad, jeigu jie būtų savo raudonu liežuviu veikę Sovietijoje, šiandien ir "nekaltojus" "Vilnius" bei "Laisvės" redaktoriaus jau reikėtų su dūdomis iškasti iš po tarybinio plėsinio velėnos...

Taigi, geriau tylėkite, kol jus tas teisingumas nepasiekė!

GLUŠAI IŠAIŠKINO DR. TRIMAKO MIRTĮ

Maskvinės spalvos laikraštis "Liaudies Balsas", leidžiamas Kanadoje, taip pat paminėjo dr. Ant. Trimako mirtį.

"Galimas daiktas, kad jo toks užsidedimas "laisviniu" judėjime žymiai pagreitino jo mirtį," rašo tas "Liaudies Balsas". O Chicagoje leidžiama raudonoji mazgo, išspausdinusi "L. Balso" ištrauką apie dr. A. Trimako mirtį, nuo savęs pridėjo:

"Galėjo būti ir daugiau kas. Pavyzdžiui, emė aiškėti, kad Dr. Trimakas Lietuvoje veikė su naciais. O prieš tokius žmones ir šioje šalyje susidaro blogas sentimentas ir daugelį jų bauginą."

Tikrai, tik Joniko, Jokubos ir panašių minkštos galvės taip gali dr. A. mirtį aiškinti. Mat štai emė ir visų didžiųjų partijų atstovų organizacija pasikvietė savo pirmininku su naciais "susitrefnijusi" asmenį!

Gėdinkitės nors tokius kvailius juokus krėtę!

1961 m. Italijos gyventojų surašymo duomenys rodo, kad beraščių esama 8.4 %.

GERIAUSIA DOVANA

Jei galvojate apie dovaną savo pažįstamam ar draugui, tai atsiminkite, kad geriausia dovana bus šios knygos:

Stasio Michelsono "Lietuvių Išeivija Amerikoje," kaina minkštas viršelias \$4, kietais \$5.00.

Stepono Kairio "Lietuva budo", kaina \$5.50

Kipro Bielino "Dienojant", kaina \$6.00.

Kipro Bielino "Penktieji metai", kaina \$6.00.

"Tyra Tėvynės meilė"

IR

KOVA DĖL LIETUVOS BE GALVOS

Savaime suprantama, kad lietuviai išeiviai bei tremtiniai, minėdami Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 1918 m. vasario 16 dieną, kelia viešumon aplinkybes bei priežastis, dėl kurių Nepriklausomybės aktas buvo paskelbtas ir savanorių kūrėjų kovomis įgyvendintas.

Betgi čia jau ir spaudoje (Naujienos Nr. 19—Šemeta, Nr. 28—Eivenis) ryškėja nuomonių bei nusistatymų skirtumai ir net skaudūs (iki išgamų) susikirtimai dėl to, kas, būtent, paskatino ir nulėmė savanorių skaičių ir ryžtą net ligi kraujo aukos kovoti: ar "tyra Tėvynės meilė" pagal Eivenį), ar čia lėmė savanorių ištikinimas ir viltys, kad Nepriklausoma Lietuva bus socialinio teisingumo valstybė, kad bežemiai kovojo ne tik dėl tautos laisvės, bet ir dėl žemės (pagal Šemetą).

Dėl šio antrojo nusistatymo Eivenis taip rašo:

"Šiandien atsiranda išgamų kurie pradeda "aiškinti," esą tie jaunuoliai ėję mirti ne iš tyros Tėvynės meilės, bet dėl kokių tenai materialinių išskaičiavimų."

Betgi kuo yra pagrįsta ir kas galėtų sudaryti vadinamąją "tyrą Tėvynės meilę"? Reikia spėti, kad šios meilės dalykas arba objektas turėtų būti tauta, o tauta yra istorijos vyksmu susidariusi bendrija su visa eile tautai būdingų savybių — kalbos, dvasinės ir materialinės kultūros paveldėjimų, pareinantių ir nuo aplinkos bei sąlygų, kuriose tauta gyvena.

Be abejo, lemiamos reikšmės čia turi kalba. Tačiau tautiečių tautybė — kalba, kultūra ir visa kita, kas yra tautiška, dar nėra tauta, o tik tautos savybės, ir savą kalbą bei savaimingą kultūrą tautietis gali tikrai didžiuliuoti, — tautai vis dėlto būta ne tautos meilė, o tik tautinė savigarda.

Tenka girdėti ir tautininkų spaudoje skaityti, kad jų idealą sudaro "tautinis pradas". Betgi ir tautinis pradas nebus tautos meilės objektas, nes jis nėra tauta, o tik tautiškumo tautinės savigardos veiksnys; tai bus tik tautiškumas, kad tautininkas yra ne lenkas, o lietuvis.

Taigi, tautos, o ir tėvynės meilės pagrindą sudarys ne tautinis, o socialinis pradas, nes tauta yra žmonių-tautiečių bendrija ir šios bendrijos nario meilė bendrijai pareis nuo to, kiek ši bendrija bus jos nario meilės verta, o tautai jau pareis nuo to, kiek pati tauta bus pajėgi bei palanki savo tautiečius turtinti, sudarydama tinkamas dvasines ir materialines sąlygas.

Ar tautietis turėtų aukotis, siekdamas tautos, o dėl to ir savo gerovės, būdamas josios narys, ar turėtų siekti tik tautinės garbės ir pirmavimo, kaip pav. sport-

tininkas, tiesa, kai kada rizikuodamas net savo gyvybe?

Lietuvos savanoriai kovojo su priešiniais ir aukojosi vis dėlto ne be galvos, ne dėl asmeninės garbės ir pirmavimo, o sąmoningai siekdami savo tautos laisvės ir nepriklausomybės, kad tuo būdu būtų garantuota asmeninė laisvė, kultūrinė pažanga, socialinis teisingumas, taigi ir žemė bežemiams. Be to, čia reikia turėti galvoje dar ir tai, kad savanorių kūrėjų Lietuva jau buvo ne baudžiavos, ne beraščių Lietuva, o jau dalyvavusi 1905 metų revoliuciniame sąjūdy ir vykdžiusi Vilniaus seimo nutarimus.

Deja, pagal Eivenį, ypačingo vardo turėtų būti verti dar prieš didžiulius karus išemigravę tautiečiai, kurių keletas šimtų tūkstančių ir čia Amerikoje sudaro mūsų išeiviją. Kokio tad jie blogo vardo nusipelnė, jeigu jie iš tėvynės išvyko tik dėl geresnio duonos kėsnio, taigi be "tyros Tėvynės meilės" krislo? O vis dėlto jie iškovojo Lietuvai pripažinimą de jure, milijonais dolerių rėmė Nepriklausomą Lietuvą ir sudarė sąlygas net dešimtis tūkstančių lietuvių po didžiųjų karų atvykti Ameriką ir čia įsikurti. Kas šiems tauriems mūsų senesniosios kartos lietuviams gali duoti išgamų vardą?

Ne kurios kitos, o šios "tyros Tėvynės meilės" kategorijos savanoriai bene bus Nepriklausomąją demokratine Lietuvoje ir perversmus vykdę, kad joje pirmautų ir šeiminkautų, kaip tinkami.

"Tyros Tėvynės meilės" kategorijos patriotai Amerikoje sukaktyvini minėjimų progomis skelbiai ir didžiulioji, kad jie yra Basanavičiaus ir Kudirkos aniniai, pamiršdami, kad iš viso, o ypač dabar, jau nepalyginamai daugiau iš lietuvių reikalaujama, negu Aušros ar Varpo metais, nes dabar Lietuva nepalyginamai žiauresnio už Rusijos carus okupanto yra pavergta.

Dabar jau nepakanka "tyros Tėvynės meilės." Dabar reikia okupantą, jo paties žodžiais tariant, demaskuoti, jį tinkamai pažinti bei įvertinti ir aiškiu aiškiausiu ne tik sau, bet visiems įrodyti, dėl kokios Lietuvos dabar kovojama ir ko, būtent, siekiama, nes kitaip esant pasilikusieji Lietuvoje, Lietuvos išlaisvinimui priartėjus, gali tirti taip, kaip tas pasakėčios autorius apie žąsis, kurių ainiai Romą išgelbėjo:

"Nors jūsų ainiai Romą išgelbėjo, bet jūs, bičiuliai, tikrai kėpsniui tetinkate."

J. Va.

Paragink savo pažįstamus išsirašyti Keleivį. Kaina metams \$5.

Nikita Chruščiovas su Yemeno (Afrikoj) prezidentu Abdullah Sallal, kai šis buvo atvykęs į Maskvą.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Labas rytas, tėve!
— Ne visiems jis labas, Maiki.

— Ar tėvas nematai, kad mums jau šypsosi pavasaris?

— Jes, Maiki, balose tuoj pradės kurti varlės.

— Joms, tėve, taip pat linksmiau. Pradedą čiulbėti ir paukščiai. Pavasarį ir žmonės linksmiau.

— Ne, vaike, ne visiems. Vė, kunigui Jankui gali būti visi markatna. Juk žinai, kad bulšių okružas sūdas Klaipėdoj nusūdiu jį 15-kai metų į katorgą. Nu, tai kaip tu rokuoji, koks čia jam pavasaris?

— Bet kun. Jankus gyvena Brooklyne, tėve, kur bolševikų negali būti. Jie patį naikina bolševikus, kurie lenda į svetimą kraštą. Tokį karą ji dabar veda Pietų Vietname, o prieš keliolika metų taip darė Korėjoje.

— Nu, tai pasakyk, kokiems galams tokia komedija buvo reikalinga? Kam reikėjo iš to rodyti pikta kuloką, jeigu jūo negali niekam suduoti?

— Ta komedija, tėve, buvo reikalinga tam, kad padarytų lietuvių komunistam Amerikoje džiaugsmo.

— O koks čia džiaugsmas?

— Tėvas visko nesupranti.

— Maiki, aš suprantu. Aš ne durnas.

— Ne, tėve, nesupranti.

— Nu, tai išvyrozyk, kaip yra iš tikrųjų?

— Džiaugsmo mūsų komunistai turi iš tikrųjų daug, tėve. Jie buvo čia išvystę didelį šmeižimo vaju prieš vadinamus "dypukus". Jie vadino juos ne tik "hitlerininkais", bet stačiai "karo kriminalistais". Jie turėjo drąsos net reikalauti, kad Washingtono vyriausybė kai kuriuos tremtinius suimtų ir išduotų Maskvos mėsininkams. Jie išėjo beveik visą savo tulžį prieš "dypukus". Ir kai iš to vajuos nesimatė jokių rezultatų, tai Brooklyno ir Chicago vajininkai pradėjo jau nusiminti. Taigi reikėjo kaip nors smunkantį jų ūpą

palaikyti. Tuo tikslu Klaipėdos teisme ir buvo surežisuota "kriminalinė" byla septyniems asmenims, ir nuteisė 6 kalėti 15 m. ir vieną dešimt metų. Nuteistųjų skaičiuje yra ir Balso reikalų vedėjas kun. L. Jankus, kuris buvo teisas už akių. Kad ir negalės jo kalėjimui uždaryti, vistiek Amerikos komunistai turi gana daug džiaugsmo, nes dabar jie galės girti, kad viskas, ką jie apie "nuteistuosius" yra skelbę, buvo "teisybė".

— Nu, o kaip tu rokuoji, Maiki, ar dabar Amerikos valdžia neišduos kun. Jankaus, kurį Klaipėdos teismas nusūdiu?

— Ne, tėve, Amerikos vyriausybė bolševikų teismo nutarimų nevykdys. Ji pati naikina bolševikus, kurie lenda į svetimą kraštą. Tokį karą ji dabar veda Pietų Vietname, o prieš keliolika metų taip darė Korėjoje.

— Bet ką gali žinoti, vaike, ką Vašingtono valdžia daro, jeigu daktaras Bimbos pareikalautų, kad kun. Jankus būtų Klaipėdos teismui išduotas? Gal ir išduotų?

— Tėvas klaidingai galvoji.

— Kodėl?

— Visų pirma todėl, tėve, kad bolševikų okupacijos Lietuvoje Washingtonas nepripažįsta ir todėl nepripažįsta tenai nei jų valdžios, nei teismų, lygiai kaip iekas nepripažįsta ir Bimbos "daktarystės".

— Bet kaip tu rokuoji, Maiki, ar kun. Jankus negalėjo padaryti Lietuvos komunistams kokios zlasties? O gal ir davė katram krapyliui per galvą?

— Aš tėve, tenai nebuvau ir negaliu pasakyti — davė ar ne. Jie jį kaltina žmonės žūdius, bendradarbiavus su hitlerininkais. Bet jis sako, kad visa tai yra komunistų išmislis.

— Bet kaip jie gali tokį kaltinimą daryti? Juk jie patys pirmutiniai buvo su hitlerininkais susibičiuliavę. Nors aš visko nežinau, bet atsimenu, kad Maskvon buvo atvažiavęs Hitlerio ministras Ribentropas ir pasi-

Apie bites

(Tęsinys)

Tolimesni bičių lizdo apžiūrėjimai

Vėliau lizdas apžiūrėmas kas 7-10 dienų. Prireikus — dažniau ar rečiau. Kiekvieno apžiūrėjimo metu pirmiausia dėmesys kreipiamas į šeimos stiprumą, ir pagal tai lizdas didinamas ar mažinamas. Pavasario pradžioje, kol oras šaltokas ir šeimos silpnokos, geriau, kad bitės visus korius aptūptų.

Kol turima šviesių, pernai pasiūtų ar pusiau pasiūtų korių, statoma po vieną korį prie pirmutinio korio su perais. Jei pasiūtų korių nėra, statomi dirbtiniai koriai iš taisyklių. Dirbtinis korys statomas arba prie perų, arba antrojo korio pusėje. Kai bitės dirbtinį korį prisiuva ligi pusės akelių gilumo, jis statomas prie perų, o jo vietoje įdedamas naujas dirbtinis korys.

Stiprioms šeimoms, esant šiltam orui, lizdą reikia praplėsti kas 3-4 dienas, įdedant po vieną rėmą — geriau duoti šeimai dažniau po 2-3 rėmus. Tikrai birželio mėnesį stiprioms šeimoms išsyk galima duoti 2 dirbtinius korius. Vienas įdedamas į vieną lizdo šoną, antras — į antrą šoną prie perų.

Apžiūrint visą lizdą, šviesūs koriai su perais ir kiaušinėliai dedami į lizdo vidurį, o perykščiai iškeliami į kraštus, kad rudenį būtų galima juos be kliūčių visai pašalinti. Per apžiūrėjimą maisto turi būti ne mažiau, kaip 10 svarų.

Kai kada balandžio mėnesio pabaigoje ar gegužės pradžioje lizde randame motinos akelę su peru. Tai reiškia, kad bitės ruošiasi spiesti arba pakeisti motiną. Jeigu lizdo vidury yra

rašė su Molotovu agrymentą užkariauti ir pasidalyti Europą. Ir tada Maskva su Berlynu užkūrė visą vietinę vainą. Pralaimėjęs tą vainą Hitleris nusisovė, o jo ministras, karo kriminalistų alijantai iškorė. Bet Hitlerio kamarotas Molotovas tebėra dar gyvas Sovietų Rusijoje. Tai kodėl Klaipėdos teismas nepaima jo už apikaklės, ką?

— Tėvas žinai, kad varnas varnui nekerta į akį.

KAS GI YRA TAS MURKLYS?

Murklys yra neturtingos ūkininkės Daugienės įnamis — apskrus katinas. Daugienė turi ir daugiau visokių įnamų — žvirblių, pelių, žiurkių. Ji turi šunį, jos kiemą kasdien lanko ir varna. Našlės Daugienės kieme ir jos mažame ūkelyje vyksta kavas, sudaromos kariškos sąjungos, silpni jungiasi prieš suprū, diplomatai ieško talkininkų, kai kurie gyviai laikosi neutraliai, o stipresnis laimi, nors ir jam tenka priešų dantų ir aštrių snapų paragauti.

Murklys yra rašytojo A. Giedriaus apysaka jauniems skaitytojams. Bet ir suaugę neapsiriks pasiskaitę tos apsakos. Jos kalba graži, pasakojimas sklandus, ir visa apysaka dailininko Viktoro Simankevičiaus gausiai iliustruota. Tai gera dovana Kalėdų proga jauniems gimiraičiams ir pažįstamiems. Apysakos kaina \$1.80 su persiuntimu.

Užsakymus ir pinigų prašom siųsti šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 E. Broadway — So. Boston 27, Mass.

korai su traninėmis akelėmis, juos reikia iškelti į kraštą, kad bitės į juos tikrai medų piltų. Jeigu koryje yra perų, tai korys statomas antruoju nuo krašto, kad bitės galėtų geriau aptūpti ir perai neatsaltų. Rudenį tokie korai visai pašalinami ir sulydomi į vašką.

ti, prisilaikant šių taisyklių: Kiekvieną kartą apžiūrint šeimą naudinga pašluoti dugną, ypač silpnėms šeimoms, nes dugno atmatose veisiasi įvairūs bičių kenkėjai: kandys, utėlės, skruzdės ir kt.

Silpnų šeimų stiprinimas

Bitininkas turi laikytis bendros taisyklės — nelaikyti silpnų šeimų. Atsiradus dėl kokios priežasties silpnai šeimai, reikia ją stiprinti.

1. Stiprinti galima šeimą tik su gera motina. Blogą motiną reikia pašalinti ir duoti gerą motiną. Jei geros motinos nėra, bitės prijungiamos prie kitos silpnos šeimos su gera motina.

2. Silpnai šeimai, kad ji greičiau stiprėtų, reikia šilumos. Ji pati daug šilumos negali pagaminti. Bitininkas turi sumažinti lizdą. Dar geriau dvi silpnas šeimas sujungti.

3. Perams auginti bitės pavasarį sunaudoja daug vandens. Kad jos neįstų vandens trūkumo, reikia jas kas vakaras papenėti skysčiu cukraus sirupu, duodant po 1-2 stiklines. Saulėtomis, bet šaltomis ir labai vėjotomis dienomis rytą reikia lakas užkimšti šlapiomis samanomis. Šaltomis naktimis lakas reikia taip pat užkimšti samanomis arba pridengti lentelėmis.

4. Perams auginti bitėms reikia bičių duonos, arba žiedadulkių. Silpnos šeimos negali prisinešti pakankamai žiedadulkių, todėl kas 7-10 dienų reikia iš stiprių šeimų paimti po vieną korį su bičių duona ir duoti silpnoms šeimoms. Duodant korį su žiedadulkėmis, reikia vieną korį išimti, nes padidindami lizdą jį atšaldysime.

5. Perais galima pradėti stiprinti šeimą tik tada, kada bitės aptupia ne mažiau kaip 6 rėmus. Praplėsti perais galima tik ketvirtą lizdo. Pavyzdžiui, jei bitės aptupia 6 rėmus, tai

joms galima duoti vieną rėmą su perais. Jei bitės aptupia 8 rėmus, o norima duoti du rėmus su perais, tai vieną rėmą su uždengtais perais išimti ir duoti stipriai šeimai, iš kurios buvo paimti uždengti perai. Sustiprini- mui duodami korai su uždengtais perais, ypač tie, iš kurių jau ritasi bitės. Korai su perais imami iš stipriųjų šeimų, kurios aptupia nemažiau kaip 11-12 rėmų ir turi nemažiau kaip 9 rėmus su perais.

Lakos priežiūra

Pavasario pradžioje labiausiai reikia rūpintis šilumos sulaikymu avilyje. Aviliams, turintiems apatinę ir laka visai uždaro (užkemsama). Apatinė laka susiaurinama. Esant šiltam orui, kai bitės lakoje stovėdamos vėdina avilį, laką reikia padidinti.

Bitininkas K. M.

Nors aprimo, bet šitie kipričiai turkai bijo grįžti į savo namus, kad jų graikai neužpuiltų.

VYRAS GERIAU TYLI

Tą seną galvosūkį, rodos, bus išsprendusi moteris — Marjorie Holmes, panašius klausimų ekspertė, savo straipsnyje naujausiam A-MA žurnale.

Kada vyras ir žmona pradeda mažai tarp savęs kalbėti, atrodo, kad tai yra pačios gamtos intencija, kuri renori, kad lytis sutapatėtų, rašo autorė.

Pačioje pradžioje užtek- davo, kad vyras parneša į pasiūrę užmuštą ar kitaip sugautą žvėrį, jo patį išveda ar iškepa, ir tuomet abu tylėdami valgo, tik retkar- čiais vienas ar kitas išstardami pasitenkinimo garsą — "Ugh!"

"Vyro gyvulio gėmėse yra per tūkstančius šimtmečių giliai įsėdusi pažiūra, kad moteris yra vergė. Net civilizacijai prasidėjus, dar ilgus šimtmečius vyras pasi- liko pirmasis kalbėtojas. Dėl to nė kiek nestebėtina, kad moteris sutraukiusios savo grandines, taip labai stengiasi (žodžiais) išlyginti prarastą laiką, o vyrai, matydami šitokią naują moterų išraiškos manifestaciją, ją lydi su nusistebejimu ir nerimu."

Vietoj leistis su žmona ir rimtas diskusijas, vyras beveik pakentėti ir pasiklausyti jos "perpildytos širdies išsiliejimų", pats jos nei kiek neskatindamas ir prie pirmos progos pasitraukdamas į pašalį arba pro duris. Žmonos neturėtų savo vy-

Šituo helikopteriu iš Kastro "rojaus" pabėgo du asmenys, kurie liepė lakūnui nusiileisti Key Mest ir nepaklausius jį nušovė ir patys nutupdė helikopterį. Jame buvo dar vienas asmuo, kuris paprašė leisti jam grįžti atgal į Kubą.

ru už tai peikti, sako Miss Holmes. Tai nėra jų pačių kaltė, o yra jų prigimties kaltė! Dėl to žmonos, nebe- galėdamos žodžių burnoje išlaikyti, verčiau tepaima telefoną ragelį ir tepaskambina kuriai savo draugei. Tos pačios lyties asmenys visada išsikalba atviriau ir nuosirdžiau, sako moterų kalbėjimo ekspertė.

"Naujienos"

SOVIETIJOS MOTERYS SKAICIAIS

(E) Ryšium su Sovietijoje minėta Moters Diena paskelbta, kad iš 225 milijonų sovietinių piliečių daugiau kaip pusė — 123.1 mil. sudaro moterys. Palyginus su prieškariniais metais moterų gyventojų skaičius nuo 52.1 pakilo iki 54.4%. Daug sovietinių moterų dirba tarnybose, kuriose reikalaujamas mokslinis išsilavinimas.

6,246,000 moterų turi aukštąjį ar vidurinį išsilavinimą, daugiau kaip pusė, būtent, 59% asmenų su akademinio išsilavinimu esą moterys.

Ypatingai daug moterų Sovietijoje dirba medicinos srityje. Iš keturių sovietinių gydytojų trys yra moterys. Mokytojų tarpe moterų sudaro 69%. Žinoma, kad Sovietų Sąjunga meliai dalina įvairius ordinus, tad ir moterims jau išdalinta 1,150,000 ordinų. 77 Sovietijos moterų apdovanotos "moters didvyrės" ordinu — jis

suteikiamas motinoms su 10 ir daugiau vaikų. Lenino ordiną gavo 50,000 sovietinių moterų. Aukščiausiam Soviete ("parlamente") moterų deputatų esama kiek daugiau kaip ketvirtadaliu — 390.

Tai vis sovietinių šaltinių žinios. Bet jos nė žodžio nepasako, kiek moterų skaldo plentams tiesti akmenis, nešioja prie statybų plytų krovinius, kiek žvejoja Ledinuotame vandenyne ar kitaip vargsta, dirbdamos tokius sunkius darbus, apie kuriuos Vakarų moteris nė pagalvoti nedrįstų.

HUDSON. MASS.

Mirė A. Pileskis

Š. m. sausio 24 d. mirė ilgametis Keleivio skaitytojas Antanas Pileskis. 71 m. amžiaus, kilęs nuo Stakliskės, našlaves nuo 1963 m. rugsėjo mėn. kada mirė jo mylima žmona.

Velionis paliko liudinčius sūnų Juozą Fiechburge, dukterį Ellen Annbrose Hudson, seserį Nellie Vinskiene Toronte. Jiems reikiame gilia užuojauta.

SKAITYK STASIO MICHELSONO PARASYTĄ KNYGĄ: "Lietuvių išeivija Amerikoje," DAUG PAVEIKSLŲ. KAINA MINKSTAIŠ VIRSIAIS \$4.00, KIETAIS — \$5.00

**BURNING TRASH
CAN TURN YOUR
FOREST TO ASH!**

Nine out of every ten forest fires are caused by man! Be very, very careful with fires, matches and smokes when you are outdoors.

PLEASE! Only you can PREVENT FOREST FIRES

